

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 15. An Inquisitor vices suas alij plenè committere valeat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

dicti executionem officij substituendis ab eis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione maledictionis aeternæ præcipimus, &c. & supra eo. c. s. porto. & eo. tit. in c. Nolentes. §. & tā ipsorum: ubi dicitur sic: Et tā ipsorum quā Episcoporum, seu capitulorum sede vacante, super hoc deputatis cōmillarijs quibuscumque, districtius iniungentes, &c. & infra: Notarij vero, & officiales dicti officij, nec non Fratres & socij Inquisitorum, & commissariorum ipsorum, qui dictos Inquisitores aut commissarios, &c.

COMMENT. LXII.

Non ineptè hanc quæstionem proposuit Emericus: quia olim & initio cōstituit delegatè inquisitionis, & pauco post tempore dubitatum fuit, An inquisitores possent sibi vicarios, seu commissarios constituere. hodie tamen hæc res omni dubitatione caret, non modo per canones in hac quæstione ab Emerico citatos; verum et ob sequentiā Pontificam rescripta: in primis vero per bullā Pij I. incipientem: Cū iam dudum missam ad Gabrielem de Barchinona inquisitorem Bononiensem, quā vidimus in Archiepiscopi inquisitionis Bononiensis. & per Bullā Clementis VII. missam ad Paulum Butigelam, quæ incipit: Cū sicut, ubi ita scriptum extat: Decernimus insuper, vt vestros vicarios siue cōmissarios instituere valeatis; viros vestra sententia prouidos, aptos, & idoneos, dummodo atatis trigentesimum annum attigerint. hæc ibi. Refertur in libro privilegiorum ord. Prædicat. fol. 201. pag. 2. & in bullario literarū Apostolicarum pro officio inquisitionis in fine huius operis.

Quod si plura hæc spectata videre cupis, ea tradunt Decius in ca. cum causam. de appella. notabili 4. Antonius Butrius, Panormitanus, & ceteri in c. super quæstionem. §. si verò, de officio deleg. Bonifacius Vitallinus in clem. 2. de here. nu. 80. & seq. Godissalvus tract. de here. q. 7. nu. 12. Zanchinus de here. c. 30. & ibi Campogius. Repertorium inquisitorum verbo, commissio. Ioan. Roias in singu. fidei, sing. 97. Bernar. Cōmissis in lucerna verbo, inquisitor. §. 2. Simacas de cath. inst. tit. 34. nu. 29. & alij, ex quibus intelliges & delegatum posse subdelegare, & inquisitorem plenarie posse committere vices suas: quod & verum est, & sequenti commentarij fusius ostendemus.

QVÆSTIO. XIII.

An vicarij Inquisitoris ab ipso solo institui possint, & non ab eius prælatis.

Varta decima quæstio est: Vtrum solus Inquisitor possit in officio sibi tradito vicarios seu commissarios instituere; vel et magistri et Prouinciales Ordinis Prædicatorum, Ministri Generales & Prouinciales Ordinis Minorum illud possint?

Respondemus, quod solus potest inquisitor, & non dictorum ordinum præfidentes: quia præfidentibus nulla attribuitur potestas, seu iurisdictione prauitatis hereticæ officium exequendi: sed tantum attribuitur eis ministerijs inquisitorum personas eligendi, quia præsumitur, eos habere suorum fratrum notitiam pleniorē, vt dictum est supra par. ista. q. 10. Quare ipsi inquisitores, & non dictorum ordinum, præfidentes, sunt in dicto inquisitionis officio delegati, & consequenter ipsi inquisitores solum possunt sibi commissarios substituere, & subdelegare.

COMMENT. LXIII.

Præctam creandi Vicarios seu Commissarios luculentè ostēderat Emericus supra in principio huius 3. partis nu. 39. & multis sequentibus, at ex illis non liquebat huius difficultatis solutio, & propterea hoc etiam fuit declarandum. Unica vero conclusio re absoluit, videlicet à solis Inquisitoribus, non ab eorum prælatis, de quibus hic, posse creari cōmissarios seu vicarios. rō quæ vitur auctoritate est et certa, nec indiget amplius declaratione nra.

Hanc quoque quæstionem Locatus transulit in suum opus iudiciale, verborum Vicarius.

Inquisitor non modo vnū aut alterū, sed plures interdum Vicarios aut Commissarios sibi constituere potest, cum eius diocesis seu prouincia late pateat, ac multa in ea ciuitates continentur. nam cum tunc inquisitor singulis per se interesse non possit, necesse est Commissarios in eis constituere.

Creabit vero in singulis vnum commissarium, vt rō prudentem, doctum, Christianum veterem, pium, & negotio aptum atque idoneum, sui vel alterius ordinis religiosum, aut clericū, & cularem, vbi gratia aliquem in ecclesia principali eius ciuitatis in dignitate constitutum, aut canonicum, quem proculdubio credit negotia fidei diligenter & iuxta canonicas sanctiones esse curaturū, iā qualis esse debeat inquisitoris Commissarius paulo post docet auctor q. 16.

QVÆSTIO. XV.

An Inquisitor vices suas alij plene committere valeat.

S V M M A R I V M.

- 1 Inquisitor vices suas alij plene committere potest.
- 2 Vicarius inquisitoris nō potest Vicariū substituere.
- 3 Quoniam sibi reseruare cōsueverunt inquisitores.
- 4 Et cōmuni & priuato iure licet inquisitori plenarie committere vices suas.

Vintadecima quæstio est: Vtrum Inquisitor Vicario suo seu commissario, plenarie committere vices suas?

1 Respondemus quod sic; Nam inquisitor (vt dictū est supra par. ista. q. 13.) est delegatus domini nostri Papæ, vt patet in c. Ne aliquis de her. li. 6. Et ois delegatus potest subdelegare, et aliter plenarie committere vices suas, vt extra de officio iudic.

indis. deleg. Super questionum. Non tamen sic plenarie, sicut Inquisitor potest Commissariu in suuere, quod ipse comisarius possit etiam alium commissarium substituere: nam subdelegatus non potest subdelegare.

Potest igitur inquisitor commissarium instituere, & eidem committere, ut possit delatos vel suspectos citare, testes examinare, reos condemnare, & generaliter eidem committere plenarie vires suas.

Sed licet possit, attendat tamen quibus eommittit: nam in pluribus non sunt ita experti sicut inquisitores, nec ita reuerentur, nec timetur; & ideo non committitur eis regulariter condemnatio relapsorum, nec impenitentium: immo etiam raro quod possint tententias diffinitivas ferre, nisi prius consultato inquisitore, cuius est processus etiam suorum commissariorum, quadam decencia defendere.

Sed si inquisitor potest de iure communi ut delegatus, commissarijs suis committere plenarie vires suas, cur non de iure priuato: ut in priuilegijs Urbani, Innocentij, Alexandri & Clementis summorum Pontificum ad inquisitores. Et in c. Ve commissi. de heret. lib. 6. conceditur eis de inquisitoribus, quatenus possint committere citationes, testium examinationes, & sententiarum denuntiationes. Respondet Io. And. quod propter preedictam decretalem, ut commissi olim dubitabatur a nonnullis, an inquisitor hoc possit: sed hodie non est dubium, quia est expressum in c. Multorum. §. verum, & in c. Nolentes. §. inquisitoribus. & §. Notarij, de heret. in Clem. vbi. expresse committitur inquisitoribus substituere & commissarios ponere. not. de hoc Io. And. in c. Nolentes allegato.

COMMENT. LXIII.

Ex hac questione dua potissimum colliguntur asserciones.

Prima est: inquisitores Vicarijs seu Commissarijs a se institutis plene committere possunt vires suas.

Altera est: Commissarius tamen cum plena potestate institutus, non potest sibi alium Commissarium substituere.

Quantum ad primam assercionem attinet, ea abu de docuit Emericus paulo antea in hac 3. par. tit. De forma instituti Vicarium speciale. nu. 37.

& dixi ibi. eamque ostendunt etiam illi, quos citauimus paulo ante super q. 15. §. quod si plura. quibus adde Locatu in opere iudiciali verbo, inquisitor, n. 4.

Non tamen sic plenarie, &c. Hec est secunda assercio, quam probat Emericus dicens, subdelegatum non posse subdelegare.

Hec tamen ratio valde est cotrouersa et anceps inter Doctores: nam Raphael Fulgosius in l. more maiorum. ff. de iurisdic. om. iud. quem videtur laudare Iason in l. a iudice. C. de iudic. subdelegatu posse iteru subdelegare ex multis cotendit, cuius plane rationes non sunt fortassis debiles, nec contemnenda, quos apud ipsos videto. neque. n. instituti nostri est scholastico more singula discutere, sed summa-

A. tim certiora tradere.

Panormitanus tamen in c. cum Bertholdus. nu. 25. extra de senten. & re iudi. hac difficultatem distinctione tollebat. horum tamen sententias conuinciora & veriosimiliora secuti libenter omittimus.

Communis enim opinio est, delegatum principis, qualis est Inquisitor, subdelegando, non posse dare facultatem subdelegato suo seu Vicario, ut iterum ille subdeleget. ita glossa singularis in c. super questionu. §. porro. verbo, transfert. de officio iud. delegati, & gl. in c. cu causa. verbo, delegatus. de appellat. Archidiaconus in c. quans. & Io. And. in c. is cui. de offi. dele. li. 6. Alexander in d. l. a iudice. C. de iud. q. ipsu sequitur exisse Albericus in l. more maioru. ff. de iurisdic. om. iud. & Panormitanus in c. super questionu. §. si vero. nu. 2. de officio iud. deleg.

Probari potest hec sententia, quam hic sequitur Emericus viuis quidem nec obscuris rationibus. prima est Io. And. praecitato loco: quoniam si delegatus posset suo vicario aut subdelegato concedere facultate subdelegandi, progressus esset in infinitum, nam & subdelegatus subdelegati id etiam posset, cum nulla diuersitatis ratio afferri commode possit aut probabilis. progressus vero infinitos vicari leges iubent. l. si de commissu. §. si quis. ff. de legat. 3.

Altera ratio & vera esse potest: quoniam delegatus potestatem quam habet subdelegandi, a lege habet, quod est velut personale priuilegium, quod cu personam, cui tribuitur, sequatur, in alterum transferri non potest, & cu persona extinguitur. c. priuilegium. de reg. iuris li. 6. notat Bart. in l. si is qui pro emptore. ff. de iucapio. et glossa in c. quam sit, de electi. li. 6. ex quibus fit perspicuum, doctrinam Emerici hoc loco securam & sanam esse, & conuincibus interpretum votis mirare. Commissarius non potest sibi alium substituere commissarium.

Quam aut facultatem possit Inquisitor concedere suis commissarijs, copiose explicatu est supra in hac 3. parte nu. 37. super tit. de institutione Vicarij seu Commissarij.

QUESTIO XVI.

De etate & conditionibus Vicarij Inquisitoris.

Extadecima questio est: Inquisitoris Vicarius seu Commissarius cuius debet esse conditionis, & praesertim aetatis?

Respondemus, quod debet esse vir litteratus, constans, & firmus, multum circumspectus, fideique zelator feruidus, ut literatura, atque scientia sciat discernere inter lepram & lepram, heresim & heresim, catholicam veritate & haereticam prauitatem, ut constanter aduersitates & labores toleret pariter, nec trepidet, sed constanter & viriliter negotia fidei exequatur, ut circumspetione sit prouidus, atque prudens, & sciat prouidere quomodo & qualiter sit agendu & ut fidei zelo & seruiore sit deuotus, ac sub spe mercedis aeternae negotia fidei deuotius exequatur.

M m 2 Quan-

Vicarius inquisitoris non potest alium Vicarium & bi creare.

D

E

ratio

plura

quibus

etiam

affertio

inter

maiorum

se iteru

rationes

quos apud

scholastico

more

singula

discutere

sed summa-